

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 6138/10

בפני: כבוד השופט א' גרוניס
כבוד השופט י' דנציגר
כבוד השופט ע' פוגלמן

העותר: המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה
זלצברגר

נגד

המשיב: היועץ המשפטי לממשלה

עתירה למתן צו על תנאי

בשם העותר: עו"ד דניאל שנהר

בשם המשיב: עו"ד ענר הלמן

פסק-דין

השופט ע' פוגלמן:

1. עניינה של העתירה שלפנינו בבקשת העותר כי נורה למשיב להפעיל את סמכותו לבדוק את תלונותיו של העותר בדבר חשדות לשימוש בעינויים על-ידי חוקרי שירות הביטחון הכללי, במהירות וביעילות, ולהעביר את תוצאותיה של הבדיקה לידי העותר. עוד מבקש העותר כי נורה למשיב להגדיר נוהל כללי לבדיקת תלונות בעניין חשד לשימוש בעינויים.

2. בגדר העתירה נדון עניינם של 17 אנשים שנעצרו על-ידי השב"כ בשנים 2009-2008, אשר – לטענת העותר – היו נתונים ליחס בלתי הולם ומשפיל. על רקע זה, נשלחו למבקר תלונות נחקרים בשב"כ (להלן: המכת"ן) 17 תלונות, אך עד להגשת העתירה התקבלו תשובות רק בנוגע לארבע מהן, ורק בנוגע לאחר המקרים נערכה חקירה על-ידי גורם עצמאי ובלתי תלוי. לדברי העותר, הוא שב ופנה לגורמים המוסמכים, אך תלונותיו העלו חרס, ומשכך – אין מנוס מבקשת הסעד האמורה.

3. המדינה טוענת בתגובה כי יש לדחות את העתירה על הסף. לדבריה, תלונות נחקרי שב"כ נבדקות על-ידי המכת"ן, שמעביר את ממצאיו לממונה על המכת"ן שהינו

פרקליט בכיר בפרקליטות המדינה. לדבריה, בינתיים נתקבלו החלטות בעניינם של 17 המתלוננים נושא העתירה, ולעותר נשלחו מכתבים מנומקים בנוגע לכך. אשר על-כן, הסעד המבוקש התייתר. המדינה גורסת כי יש לדחות על הסף גם את ראשה השני של העתירה, נוכח העובדה שהעותר לא פנה כלל בפנייה מוקדמת למשיב בנוגע לעניין זה.

4. דין העתירה להידחות על הסף. כפי שציינה המדינה, תלונותיהם של 17 המתלוננים שעל הפרק התבררו על-ידי המכת"ן ולעותר נשלחו מכתבים מנומקים בנוגע להחלטות שנתקבלו. במצב דברים זה התייתר הדיון בסעד זה. כידוע, עתירה שאינה בעלת נפקות מעשית – אפילו היתה אקטואלית בעת הגשתה – לא תידון לגופה (ראו בג"צ 10026/04 פועלים אי בי אי – חיתום והנפקות בע"מ נ' הממונה על ההגבלים העסקיים (לא פורסם, 6.2.05)). יצוין, כי בגדר תגובתה, עמדה המדינה על העיכוב שחל במתן החלטות בתלונות נחקרי שב"כ, בשל הצורך למצוא מחליף לממונה על המכת"ן, שיצאה לחופשת לידה. הנחתי היא, כי יינקטו הצעדים הנדרשים שיבטיחו כי יימנע עיכוב נוסף בבירור תלונות עתידיות.

5. דינה של העתירה להידחות על הסף גם בנוגע לסעד השני שמבוקש בה. כפי שציינה המדינה, העותר לא בא בפנייה מוקדמת למשיב בנוגע לבקשתו לקבוע נוהל כללי חדש. הלכה היא כי טרם פנייה לבית המשפט, על העותר למצות הליכים ולפנות אל הרשות המינהלית המוסמכת לשם קבלת הסעד המבוקש, על מנת שזו תבחן את טענותיו, תגבש עמדתה ותיתן החלטה בעניינו (בג"צ 6147/10 פלונית נ' משרד הפנים (לא פורסם, 5.10.10)). מקום שבו מוגשת עתירה מבלי שקדמה לכך פנייה לרשות המוסמכת, אין בית משפט זה נדרש לה בהיותה לוקה באי מיצוי הליכים. משלא נקט העותר בדרך זו בעניינו, קודם שפנה לבקשת סעד בבית משפט זה, אין מקום להידרש לעתירתו. בשולי הדברים יצוין, כי לדברי המדינה, לאחרונה הוחלט על שינוי מבני בנוגע לסמכויות המכת"ן, כך שבדיקת תלונות נחקרי שב"כ תועבר במלואה לאחריות משרד המשפטים. ראוי, אפוא, כי העותר ימצה את ההליכים קודם לסיום עבודת המטה האמורה.

העתירה נדחת, אפוא, על הסף.

ניתן היום, ז' בשבט התשע"א (12.1.2011).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט